

Československé zemědělství prošlo v uplynulých třiceti letech etapou socialistické přestavby, která byla doprovázena nebývalým rozvojem výrobních sil, prudkým růstem intenzity výroby a produktivity práce ve všech zemědělských odvětvích. Za necelou dobu jedné lidské generace se zemědělství od základu změnilo a stalo se prosperujícím a dynamicky se rozvíjejícím odvětvím národního hospodářství.

Ekonomickým základem těchto změn byla revoluční přeměna výrobních vztahů, odstranění soukromého vlastnictví výrobních prostředků a vytvoření státního a družstevního vlastnictví v socialistickém zemědělství. Největší podíl na těchto hlubokých přeměnách má družstevní forma socialistického zemědělství. Stejně významnou úlohou v procesu socialistické přestavby čs. zemědělství sehrály i státní statky a další podniky státního socialistického sektoru, včetně strojních a traktorových stanic. Na místě 1,64 milionů zemědělských podniků v předválečném Československu a průměrnou výměrou 5,16 ha zemědělské půdy vznikla socialistická velkovýroba, kterou nyní reprezentuje 1813 jednotných zemědělských družstev (JZD) s průměrnou výměrou 2373 ha zemědělské půdy a 191 státních statků s průměrnou výměrou 7300 ha.

V socialistických zemědělských podnicích pracuje dnes již druhá generace pracovníků. Jejich sociálně ekonomické postavení se upevnilo a značně sblížilo s postavením ostatních sociálních skupin ve společnosti. Dnešní zemědělec již nezůstává ekonomicky a sociálně pozadu za městským obyvatelstvem, ale svým podílem na rozdělování výsledků socialistické výroby se stal rovnocenným členem této společnosti. Ve svých konečných důsledcích tyto přeměny představují významnou součást procesu sblížení životních podmínek města a vesnice.

Proporcionální rozvoj průmyslu a zemědělství zajišťuje plánovitě řízení celého národního hospodářství. Plánem se zajišťují potřebné dávky výrobních prostředků a dalších vkladů do zemědělství, jakož i nákup veškeré zemědělské produkce v pevných zaručených cenách. Státní řízení zemědělství umožňuje plánovitě zavádět výsledky vědeckotechnického pokroku do zemědělství, zabezpečovat růst kvalifikace pracovníků v zemědělství, provádět racionální opatření a cílevědomou investiční politiku, nést část rizik spojených s přírodními vlivy na zemědělskou výrobu a provádět rozsáhlou intervenční a subvenční politiku.

V socialistické společnosti byl rolník osvobozen do vykořisťování, neboť se zformovala nová třída družstevního rolnictva. Ekonomická vyspělost v zemědělství se významně projevila i v sociálně ekonomickém postavení jeho pracovníků, především družstevních rolníků. Životní úroveň, vyjádřená úrovní pracovních příjmů a tomu odpovídající úrovní hmotné spotřeby, se značně zvýšila a v podstatě se již neliší od průměrné životní úrovně nezemědělského obyvatelstva.

Proces základních socialistických přeměn v Československu byl ve své podstatě dovršen v roce 1960. V současné době víc než 94 % veškeré zemědělské půdy je obhospodářováno socialistickým sektorem.

Zemědělství za socialismu dosáhlo podstatného rozvoje přesto, že na začátku muselo překonat velkou revoluční změnu, jakou byl přechod od individuální soukromé výroby k socialistické velkovýrobě.

Také z vývoje zemědělství v ostatních členských státech RVHP je patrné, že byly vytvořeny základy a předpoklady pro jeho další rozvoj. Tyto předpoklady se brzy změny ve skutečnost, neboť politické orgány i vlády všech členských států RVHP věnují v posledních letech rozvoji zemědělství stále větší pozornost. Zabezpečování zásobování obyvatelstva základními potravinami a trvalý růst spotřeby potravin patří mezi prvořadě úkoly hospodářského společenství.

Proto nelze u příležitosti 30 let socialistického zemědělství opomenout výsledky, které dosáhly ostatní členské státy RVHP, a to z několika důvodů. Je přitom třeba si uvědomit, že většina členských států RVHP patřila před socialistickou revolucí k agrárním nebo převážně agrárním zemím, kde bylo zemědělství na poměrně nízké úrovni. Jestliže přesto dosáhly v krátké době dobrých výsledků, je to v důsledku toho, že šly cestou socialistického rozvoje zemědělství, cestou stále širšího dobrovolného združstevňování rolníků a rozvíjení státních statků.

Skutečnost, že ve většině členských států RVHP činí podíl socialistického sektoru na hrubé zemědělské výrobě i na výměře zemědělské půdy 90 až 100 %, je základem velkého zemědělského potenciálu zemí socialistické soustavy.

30letý rozvoj socialistického zemědělství v Československu a jeho výsledky jsou důstojným příspěvkem rozvoji socialistického tábora.

Ing. Miroslav Jiříčka, CSc.